

**UCHWAŁA NR XXII/173/26
RADY GMINY SKÓRZEC**

z dnia 11 marca 2026 r.

w sprawie przyjęcia „Gminnego programu wspierania rodziny w Gminie Skórzec na lata 2026-2028”

Na podstawie art.18 ust.2 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2025 r. poz. 1153 i 1439) oraz art. 179 ust. 2 w związku z art. 176 pkt 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2025 r. poz. 49 i 1301 oraz z 2026 r. poz. 203) uchwala się co następuje:

§ 1. Przyjmuje się „Gminny program wspierania rodziny w Gminie Skórzec na lata 2026-2028” w brzmieniu stanowiącym załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Skórzec.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady Gminy Skórzec

Artur Jastrzębski-Pypowski

Gminny program wspierania rodziny w Gminie Skórzec na lata 2026-2028

Rodzina jest podstawową komórką życia społecznego a przede wszystkim środowiskiem, w którym powinien odbywać się naturalny proces kształtowania osobowości jej członków, a szczególnie dzieci.

Sprawowanie władzy rodzicielskiej polega na opiece i wychowaniu dziecka oraz dbałości o jego prawidłowy rozwój, ochronę zdrowia, umożliwienie edukacji oraz rozwijanie talentów. Powinna ona chronić interes dziecka oraz realizować w praktyce zasadę ochrony jego dobra. Dziecko pozostaje pod władzą rodzicielską do pełnoletności tj. do ukończenia 18 roku życia. W sytuacji, gdy przez patologię w środowisku rodzinnym, nieudolność wychowawczą rodziców pozostawanie w sytuacji kryzysowej, dobro to jest zagrożone, dziecko powinno być chronione przez władze publiczne.

Prawidłowemu funkcjonowaniu rodziny może zagrażać szereg czynników, wśród których istotną rolę odgrywają zjawiska patologiczne. Ich oddziaływanie czyni rodzinę dysfunkcyjną, czyli taką, która nie potrafi sprostać swoim obowiązkom względem dzieci i innych członków rodziny oraz pomyślnie rozwiązywać swoich problemów i sytuacji kryzysowych.

Alkoholizm, narkomania, przemoc, niewydolność w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych to główne problemy dezorganizujące życie rodzin.

W przypadku dezorganizacji rodzina nie jest w stanie realizować podstawowych zadań, role wewnątrzrodzinne ulegają zaburzeniu, a zachowania poszczególnych członków rodziny stają się coraz bardziej niezgodne z normami prawnymi, moralnymi oraz oczekiwaniami społecznymi. Dlatego, jeśli w funkcjonowaniu rodziny pojawiają się dysfunkcje, instytucje i służby zobligowane do wspierania rodziny zobowiązane są do podjęcia na jej rzecz określonych działań. Rodziny dysfunkcyjne wymagają stałego monitorowania przez pracowników socjalnych, pedagogów szkolnych, pracowników przychodni medycznych, policji, kuratorów sądowych i przedstawicieli innych służb, które mają kontakt z rodziną.

I. DIAGNOZA SPOŁECZNA

W systemie pomocy społecznej przez rodzinę rozumie się osoby spokrewnione i niespokrewnione, pozostające w faktycznym związku, wspólnie zamieszkujące i wspólnie prowadzące gospodarstwo domowe.

W 2025 r. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Skórcu objął szeroko rozumianym wsparciem rodziny, liczące 556 osoby, co stanowiło 7 % ogólnej liczby ludności gminy Skórzec.

Liczba i struktura rodzin objętych pomocą a w latach 2024 -2025:

Wyszczególnienie	2024	2025
Liczba rodzin	212	224
Liczba osób w rodzinach	524	556
% w stosunku do liczby ludności zamieszkującej w gminie. Liczba mieszkańców 2024 r. - 8078, 2025 r. -8109	6,5 %	7 %
Rodziny z dziećmi w tym:	94	89
- wielodzietne	15	15
- niepełne	24	26

Wśród rodzin korzystających w 2025 r. ze świadczeń pomocy społecznej było 89 rodzin z dziećmi. Stanowiły one 40 % ogółu rodzin objętych pomocą.

Pomoc udzielana osobom i rodzinom ma na celu przezwyciężenie ich trudnej sytuacji życiowej, której nie są w stanie pokonać. Rodziny były objęte pracą socjalną, pomocą rzeczową oraz zasiłkami finansowymi.

W okresie ostatnich dwóch lat widać, że zmniejsza się liczba rodzin i osób korzystających ze świadczeń pomocy społecznej w zakresie zadań z ustawy o pomocy społecznej, korzystających ze świadczeń pieniężnych, rzeczowych, co obrazuje powyższa tabela.

Oznacza to, że w strukturze świadczeniobiorców w ostatnim czasie nie zachodzą istotne zmiany. Z pomocy korzysta ustabilizowana grupa osób (długotrwale korzystający z pomocy).

Wybrane powody przyznania pomocy w latach 2024-2025:

Powody przyznania pomocy	Liczba rodzin	
	2024	2025
ubóstwo	97	108
długotrwała choroba	37	36
niepełnosprawność	47	48
bezrobocie	19	27
bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, w tym:	27	41
rodziny niepełne	2	6
rodziny wielodzietne	6	12
alkoholizm	28	28
przemoc w rodzinie	1	3

Wśród przyczyn korzystania z pomocy społecznej, które powodują uzależnienie od świadczeń

Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Skórcu należy wskazać ubóstwo i niepełnosprawność, długotrwałą chorobę, bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych.

Niepokojący jest fakt, że duża grupę adresatów pomocy społecznej stanowią ludzie w wieku aktywności zawodowej, którzy z powodu braku lub podejmowania zatrudnienia za niskie wynagrodzenie nie dysponują wystarczającymi środkami by utrzymać rodzinę.

Brak stałych dochodów lub niskie dochody miały wpływ w znacznej mierze na liczbę rodzin ubiegających się o wsparcie do ośrodka pomocy społecznej.

Rodziny z trudnościami opiekuńczo-wychowawczymi stanowią nieznaczna część klientów pomocy społecznej. Najczęściej niezaradność rodziny w opiece i wychowaniu dzieci łączy się z innymi dysfunkcjami takimi, jak: uzależnienia, przemoc, problemy w pełnieniu ról rodzicielskich, małżeńskich, zawodowych. Dysfunkcje te wyrażają się głównie niedojrzałością emocjonalną, problemami we współżyciu z innymi ludźmi, niezaradnością w prowadzeniu gospodarstwa domowego, problemami opiekuńczo-wychowawczymi.

Analiza sytuacji rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym wskazuje, że najczęściej i najchętniej korzystają one z biernych form pomocy (zasiłki finansowe, pomoc rzeczowa). W większości przypadków instrumentalnie traktują instytucje pomocowe i ich pracowników, nie współpracują z nimi na rzecz poprawy własnej sytuacji życiowej.

U wielu rodzin objętych pracą socjalną, a często nadzorem kuratora występują liczne problemy w opiece nad dziećmi: zaniedbanie nauki lub nie realizowanie obowiązku szkolnego, zagrożenie demoralizacją, niska samoocena, różnego rodzaju uzależnienia zarówno rodziców, jak i dzieci.

Brak odpowiedniego, specjalistycznego wsparcia dla tych rodzin powoduje potencjalne zagrożenie związane z koniecznością umieszczenia dzieci w pieczy zastępczej.

W gminie Skórcz 2 dzieci przebywa w rodzinach zastępczych 5 w rodzinie zastępczej spokrewnionej oraz 2 w placówce opiekuńczo-wychowawczej.

Współczesna rodzina boryka się z wieloma problemami, zagrożona jest licznymi czynnikami patologicznymi, które wpływają na nią destrukcyjnie, a tym samym czynią rodzinę dysfunkcyjną. Z uwagi na doniosłą rolę rodziny w wychowaniu przyszłego pokolenia oraz zagrożenie wieloma problemami to właśnie rodzina powinna być szczególnie wspierana w wypełnianiu swoich funkcji.

II. ZAŁOŻENIA, ADRESACI PROGRAMU I OCZEKIWANE REZULTATY

Gminny program wspierania rodziny w Gminie Skórzec, zwany dalej „Programem”, jest dokumentem przewidzianym do realizacji na lata 2026-2028. Jego kluczowym celem jest stworzenie spójnego systemu środowiskowej pracy opiekuńczo-wychowawczej, dzięki któremu zwiększa się szanse życiowe dzieci z zaniedbanych środowisk bez konieczności zrywania więzi z rodziną.

Nadrzędnym celem niniejszego Programu jest to, aby dziecko miało prawo rozwijać się w rodzinie naturalnej. Zawiera on propozycje skorelowanych działań, zarówno profilaktycznych, reintegracyjnych i interwencyjnych jak i pomocy materialnej w zależności od zdiagnozowanych potrzeb i możliwości rodziny. Proponowane działania mają za zadanie wesprzeć rodzinę z „grupy ryzyka”, w pełnieniu jej podstawowych funkcji, w myśl zasady, że w pierwszej kolejności powinny być wykorzystane własne zasoby rodziny i powinna ona otrzymać wsparcie już na etapie, kiedy problemy zaczynają się pojawiać. Drugim celem Programu jest powrót dziecka z pieczy zastępczej do rodziny naturalnej. Podstawowym zadaniem do realizowania tego celu jest inicjowanie działań niezbędnych do uregulowania sytuacji życiowej rodziny i umożliwienie powrotu dziecka. Rodziny, których dzieci opuszczają zastępcze formy opieki wymagają długoterminowego, systematycznego i specjalistycznego wsparcia w pełnieniu ról rodzicielskich. Realizacja założeń przyjętych w Programie pozwoli udzielić rodzinie szybkiej i skutecznej pomocy, aby dziecko mogło do niej powrócić na stałe.

Adresatami Programu są rodziny wychowujące dzieci i przeżywające różnego rodzaju trudności, których same nie mogą pokonać, a także rodziny z których dzieci zostały umieszczone w pieczy zastępczej i wyrażają one chęć współpracy na rzecz odzyskania opieki nad dzieckiem i powrotu do domu rodzinnego.

W szczególności Program jest skierowany do:

- rodzin bezradnych w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i niezaradnych życiowo, w których rodzice nie radzą sobie z wychowaniem dzieci, nie potrafią zrozumieć potrzeb dziecka, mają błędne przekonanie dotyczące opieki nad nim, nie spełniają naturalnych funkcji rodzicielskich,
- rodzin żyjących w niedostatku materialnym, w tym bezrobotnych - rodziny borykające się z problemem braku dostatecznych środków finansowych na zaspokojenie potrzeb rodziny, który wynika z braku motywacji do podjęcia zatrudnienia, niskiego poziomu wykształcenia bądź nieadekwatnego do aktualnych wymogów rynku pracy, wielodzietności, a także „wyuczonej” bezradności życiowej,
- rodzin dotkniętych uzależnieniami, przemocą, w których jedno z rodziców lub oboje nadużywają alkoholu lub w których dochodzi do przemocy. W takich rodzinach dziecko żyje w poczuciu ciągłego strachu i zagrożenia, pozbawione jest miłości i bezpieczeństwa. Przemoc często występuje łącznie z problemem alkoholizmu i oba te zjawiska mogą być skutkiem i przyczyną dysfunkcji rodziny,
- rodzin z dziećmi zagrożonymi niedostosowaniem społecznym – rodziny, w których niedostosowanymi społecznie są dzieci czy młodzież, które pod wpływem różnych czynników i sytuacji mają duże trudności w dostosowaniu się do życia, współdziałania w grupie społecznej, u których zaburzenia w zachowaniu są tak głębokie, że utrudniają a czasem nawet uniemożliwiają przestrzeganie ogólnie przyjętych norm współżycia z innymi ludźmi, grupami rówieśniczymi, rodziną. Przyczynami niedostosowania społecznego mogą być różnego rodzaju czynniki, na które nie mamy większego wpływu tj. różnego rodzaju defekty w tym zakresie, a także te którym możemy zapobiec lub minimalizować tj. środowiskowe błędy i zaniedbania wychowawcze.

Najważniejszymi spodziewanymi rezultatami realizowanego w latach 2026-2028 Gminnego programu wspierania rodziny są:

- 1) poprawa funkcjonowania rodzin przeżywających trudności w sprawowaniu funkcji opiekuńczo-wychowawczej i przywrócenie im zdolności do prawidłowego wypełniania obowiązków rodzicielskich,
- 2) powrót dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej do rodziny biologicznej,
- 3) ograniczenie zjawiska wykluczenia społecznego rodzin z różnego rodzaju dysfunkcjami,

- 4) podniesienie świadomości społeczeństwa o dostępnych formach wsparcia rodzin przeżywających trudności nimi zagrożonych,
- 5) rozwijanie współpracy różnorodnych podmiotów na rzecz wspierania rodziny.

III. CELE i ZADANIA DO REALIZACJI

Cel główny: **Wspieranie rodziny w wypełnianiu jej funkcji opiekuńczo-wychowawczej.** Cele szczegółowe:

1. Zapobieganie powstawaniu sytuacji kryzysowych wymagających interwencji oraz rozwiązywanie już istniejących.

2. Zapobieganie niedostosowaniu społecznemu dzieci i młodzieży.

3. Zabezpieczenie podstawowych potrzeb bytowych rodziny.

4. Praca z rodzicami dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej.

1. Zapobieganie powstawaniu sytuacji kryzysowych wymagających interwencji oraz rozwiązywanie już istniejących

Zadania:

- 1) organizacja specjalistycznego wsparcia psychologicznego: zatrudnienie asystenta rodziny, umożliwienie rodzinom korzystania z usług psychologa wspierającego rodziny zagrożone kryzysem (Realizatorzy: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Punkt Konsultacyjny),
- 2) systematyczne monitorowanie rodzin zagrożonych kryzysem przez pracowników socjalnych, asystenta rodziny, pedagogów szkolnych oraz przedstawicieli innych zawodów kontaktujących się z rodziną (Realizatorzy: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, placówki oświatowe, policja, Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna, kuratorzy),
- 3) zebranie w zależności od potrzeb, od właściwych instytucji informacji umożliwiających zidentyfikowanie problemów rodziny (Realizatorzy: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej),
- 4) stworzenie diagnozy- opisanie sytuacji rodziny, określenie mocnych i słabych stron rodziny, aktualnego stopnia możliwości zaangażowania rodziny w poprawę swojej sytuacji (Realizatorzy: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej oraz osoby i instytucje mające kontakt z rodziną),
- 5) edukacja rodziców przez prowadzenie działalności profilaktycznej i edukacyjnej (Realizatorzy: placówki oświatowe, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, GKRPA),
- 6) wspieranie i promocja inicjatyw lokalnych w zakresie wsparcia rodziny i dziecka (Realizatorzy: Gmina Skórzec)
- 7) zapewnienie pomocy osobom doznającym przemocy w rodzinie (Realizatorzy: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Zespół Interdyscyplinarny, Komisariat Policji).

2. Zapobieganie niedostosowaniu społecznemu dzieci i młodzieży:

Zadania:

- 1) wyrównywanie szans edukacyjnych dzieci i młodzieży – umożliwienie dzieciom z rodzin problemowych uczestnictwa w zajęciach pozalekcyjnych organizowanych przez świetlice szkolne (Realizatorzy: placówki oświatowe, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej),
- 2) organizacja czasu wolnego dzieci i młodzieży przez sport, rekreację i kulturę (Realizatorzy: placówki oświatowe, Gminny Ośrodek Kultury),
- 3) organizacja wypoczynku letniego i zimowego ze szczególnym uwzględnieniem pobytu dzieci z rodzin zagrożonych oraz objęcie ich odpowiednią terapią (Realizatorzy: Gminny Ośrodek Kultury, placówki oświatowe)
- 4) promocja programów profilaktycznych i psychoedukacyjnych skierowanych do dzieci i młodzieży oraz rodziców (Realizatorzy: Gmina Skórzec, placówki oświatowe)

3. Zabezpieczenie podstawowych potrzeb bytowych rodziny:

Zadania:

- 1) zapewnienie pomocy finansowej i rzeczowej rodzinom żyjącym w trudnych warunkach materialnych (Realizatorzy: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej)
- 2) organizacja i koordynacja dożywiania dzieci i młodzieży oraz osób dorosłych z terenu gminy Skórzec (Realizatorzy: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, gmina Skórzec)

4. Praca z rodzicami dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej.

Zadania:

- 1) pomoc rodzinom naturalnym w łagodzeniu lub usuwaniu kryzysu będącego powodem umieszczenia dziecka w zastępczych formach opieki a także w tworzeniu optymalnie najlepszych warunków do prawidłowego rozwoju dziecka (Realizatorzy: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, poradnia psychologiczno-pedagogiczna),
- 2) budowanie poprawy relacji między dzieckiem a rodzicami, uświadomienie rodzicom potrzeb dziecka, zwiększenie umiejętności wychowawczych rodziców (Realizatorzy: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, poradnia psychologiczno-pedagogiczna),
- 3) działanie skierowane na nabycie przez rodziców umiejętności samodzielnego rozwiązywania problemów w rodzinie lub poszukiwania pomocy w instytucjach do tego
- 4) powołanych (Realizatorzy: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, poradnia psychologicznopedagogiczna),
- 5) udostępnianie rodzinom informacji o systemie usług, odpowiadających na potrzeby rodziny w różnych fazach jej rozwoju oraz wspierających rodzinę w wypełnianiu jej podstawowych funkcji (Realizatorzy: placówki oświatowe, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, poradnia psychologiczno-pedagogiczna),

IV. MONITORING I EWALUACJA PROGRAMU

Koordynatorem realizacji działań wyznaczonych w Gminnym programie wspierania rodziny w Gminie Skórzec będzie Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Skórcu.

Monitoring będzie polegał na zbieraniu i analizowaniu informacji dotyczących realizowanych zadań w ramach Programu.

Do oceny zostaną wykorzystane następujące mierniki:

- liczba rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny,
- liczba dzieci w rodzinach objętych asystą,
- liczba dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej,
- liczba dzieci, które powróciły do rodzin biologicznych z pieczy zastępczej,
- liczba rodzin z różnego rodzaju problemami, w tym opiekuńczo- wychowawczymi objętych pracą socjalną, wsparciem z systemu pomocy społecznej,
- liczba przedsięwzięć realizowanych w ramach działalności edukacyjnej.

Monitoring i ewaluacja Programu umożliwią:

- rozpoznanie ilościowe rodzin wymagających pomocy;
- wskazywanie jednostek współpracujących oraz określenie ich zadań;
- ocenę rezultatów prowadzonej pracy na rzecz rodziny.

Informacje o realizacji Programu przygotowuje Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Skórcu przedkładając coroczne sprawozdanie Radzie Gminy Skórzec.

V. ŹRÓDŁA FINANSOWANIA PROGRAMU

Źródłem finansowania zadań wynikających z Programu wspierania rodziny w Gminie Skórzec na lata 2026-2028 będą środki finansowe z budżetu Gminy Skórzec oraz środki pozabudżetowe pozyskane z innych źródeł jak również środki własne podmiotów uczestniczących w realizacji programu.

Przewodniczący Rady Gminy
Skórzec

Artur Jastrzębski-Pypowski

Uzasadnienie

do uchwały Rady Gminy Skórzec nr XXII/173/26 z dnia 11 marca 2026 r.

w sprawie przyjęcia „Gminnego programu wspierania rodziny w Gminie Skórzec na lata 2026-2028”

Z postanowień art. 176 pkt 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej wynika, że do zadań własnych gminy należy opracowanie i realizacja 3-letnich gminnych programów wspierania rodzin. W imieniu gminy działania w tym zakresie realizowane są przez ośrodek pomocy społecznej. Zgodnie z art. 179 ust. 2 w/w ustawy zadaniem rady gminy jest przyjęcie stosownego programu, który jest uchwalany na 3 lata. Program stanowi element strategii rozwiązywania problemów społecznych gminy opracowanej zgodnie z przepisami ustawy o pomocy społecznej.

Zawarte w programie normy kompetencyjne odnoszą się do opracowania, realizacji uchwalenia gminnego programu wspierania rodziny, a tym samym do przyjęcia aktu kierownictwa wewnętrznego adresowanego do organów gminy i podporządkowanych gminie podmiotów. Treścią programu są zapisy mające charakter diagnoz, analiz, wniosków, planów, celów i zasad polityki, których założeniem jest ustalenie potrzeb rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych i działań mających na celu ich wsparcie, nie zaś nałożenie na jego adresatów obowiązku określonego zachowania się w określonych sytuacjach.

Wskazany program nie rozstrzyga bezpośrednio o prawach i obowiązkach podmiotów tworzących wspólnotę samorządową, które charakterystyczne jest aktom prawa miejscowego, lecz zmierza do konkretyzacji sposobów działania gminy, a tym samym do osiągnięcia celów ustawowych w zakresie wspierania rodziny. Z uwagi na swój charakter planistyczny nie stanowi aktu prawa miejscowego a co za tym idzie nie jest publikowany w wojewódzkim dzienniku urzędowym.

Przewodniczący Rady Gminy Skórzec

Artur Jastrzębski-Pypowski